

C-58/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. február 4.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Bundesfinanzgericht (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. január 30.

Felperes:

K

Alperes hatóság:

Finanzamt Linz

Az alapeljárás, illetve az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A befektetési alapok 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja szerinti kezelésével összefüggésben kiszervezett szolgáltatás (bizonyos adóügyi feladatok ellátása) héamentessége

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontját, hogy a „befektetési alapok kezelésének” fogalma az alapkezelő társaság által egy harmadik személyre bízott olyan adóügyi feladatokat is magában foglalja, amelyek tárgyát a befektetők alapból származó jövedelme jogszabályokkal összhangban álló adóztatásának biztosítása képezi?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja

Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, 5g. cikke és II. melléklete (jelenleg a 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti változatban)

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Az Umsatzsteuergesetz 1994 (a forgalmi adóról szóló 1994. évi törvény, UStG 1994 [1994. évi UStG], BGBl. 663/1994. sz. a BGBl. I 24/2007. sz. és a BGBl. I 112/2012. sz. szerinti változatokban) 6. §-a (1) bekezdése 8. pontjának i) alpontja

Investmentfondsgesetz 1993 (a befektetési alapokról szóló 1993. évi törvény, InvFG 1993 [1993. évi InvFG], BGBl 532/1993. sz. a BGBl I 69/2008. sz. szerinti változatban), különösen a 40. §, és Investmentfondsgesetz 2011 (a befektetési alapokról szóló 2011. évi törvény, InvFG 2011 [2011. évi InvFG], BGBl. I 77/2011. sz.), különösen a 2. § (1) bekezdésének 1. pontja, a 3. § (2) bekezdésének 1. és 2. pontja, az 5. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének 1. pontja, a 28. §, a 30. § (4) bekezdése, a 42. és 186. §

A Bíróság hivatkozott ítélezési gyakorlata

2006. május 4-i Abbey National plc ítélet (C-169/04); 2013. március 7-i GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH ítélet (C-275/11); 2014. március 13-i ATP PensionService A/S ítélet (C-464/12); 2015. december 9-i Fiscale Eenheid X NV cs ítélet (C-595/13); 1997. június 5-i SDC ítélet (C-2/95); 2001. december 13-i CSC ítélet (C-235/00); 2016. május 26-i Bookit Ltd ítélet (C-607/14); 2018. július 25-i DPAS Ltd ítélet (C-5/17); 2019. október 3-i Cardpoint GmbH ítélet (C-42/18); 2011. július 28-i Nordea ítélet (C-350/10); 1982. október 6-i CILFIT ítélet (283/81)

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2008 és 2014 között különböző befektetési alapkezelő társaságok (a befektetési alapokról szóló 2011. évi törvény szóhasználatára szerint: „alapkezelő társaság”) bizonyos, adóügyi szempontból releváns értékeknek a befektetők szintjén történő megállapítására irányuló szolgáltatásokat szerveztek ki a felperes K-hoz. A K forgalmi adó nélkül számította fel az általa a jövedelemadóra és a befektetési alapokra vonatkozó különös jogszabályi rendelkezések alapján nyújtott szolgáltatásokat, amelyek végeredményben nem a portfóliókezelési fő

tevékenységet, hanem a befektetők alapokból származó jövedelmének jogszabályokkal összhangban álló adóztatását szolgálták, mivel a K véleménye szerint e szolgáltatások a forgalmi adóról szóló 1994. évi törvény 6. §-a (1) bekezdése 8. pontjának i) alpontja (a 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja) szerinti, a befektetési alapok kezelésével kapcsolatos adómentesség hatálya alá tartoznak. Az adóhatóság véleménye szerint ez az adómentesség nem alkalmazható, mivel a szolgáltatásokat sem a Bíróság által megkövetelt, az adómentes kezelési szolgáltatások szempontjából fennálló jellegzetesség és lényegesség, sem a szükséges önállóság nem jellemzi.

- 2 A befektetési alapkezelő társaság köteles a befektetők rendelkezésére bocsátani minden ahhoz szükséges információt, hogy eleget tudjanak tenni adójogi bejelentési és bizonyítási kötelezettségeiknek. A befektetési alapkezelő társaság jogszabály alapján köteles volt különösen a befektetők jövedelemadóztatása szempontjából releváns adóügyi értékeket bejelenteni, amiért e társaság tartozott felelősséggel. A befektetési alapkezelő társaságnak e célból különböző adóügyi számításokat kellett végeznie. Az ezen eljárásokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések célja végső soron az alapokból származó jövedelmek megfelelő megadóztatása a befektetőknél.
- 3 A K-t több befektetési alapkezelő társaság is megbízta az adókimutatás elkészítésével és a szabványosított bejelentéssel. Az alapok könyvelésének releváns értékeit a letétkezelő bank bocsátotta a K rendelkezésére, amelyhez az alapok könyvelését szervezték ki. Minden esetben a befektetési alapkezelő társaság maradt azonban formálisan az adóügyi képviselő, aki megküldte a bejelentést az adatgyűjtő szervnek. A megbízó befektetési alapkezelő társaságok változatlan formában vették át a K által készített adókimutatásokat, illetve az adóügyi szempontból releváns értékekről készített bejelentéseket, majd továbbították az adatokat az adatgyűjtő szervhez.
- 4 A K-t megbízó befektetési alapkezelő társaságok a saját maguk ellátott számos kezelési feladat mellett különböző harmadik személyekhez is kiszervezték különféle feladatokat. E kiszervezett tevékenységek egyike az adókimutatás és az adóügyi szempontból releváns adatokra vonatkozó bejelentés K-ra bízott elkészítése a fent ismertetett folyamat keretében a befektetési alapkezelő társaságok által rendelkezésre bocsátott adatok alapján.
- 5 A befektetési alapokból származó jövedelem adóztatása adóügyi vonatkozásainak összetettsége és a jogalkotó által szabályozott felelőségek miatt e feladatot gyakran harmadik személy szolgáltatókhoz szervezték ki. Ez a jogszabály által kifejezetten lehetővé tett kiszervezés azonban nem érinti a befektetési alapkezelő társaság felelősségét, e társaság a külső jogviszonyokban kötelezően felel a megbízott harmadik személy magatartásáért. A belső jogviszonyokban a K az általános polgári jogi szabályok szerint tartozott felelősséggel a befektetési alapkezelő társaság felé az adóügyi szempontból releváns értékekre vonatkozó bejelentés vétkesen előidézett pontatlanságával okozott kárért. A K nem tartozott felelősséggel a befektetési alapkezelő társaság befektetési döntéseiért. A K-hoz

kiszervezett tevékenység a befektetési alapok befektetési jegyei értékének megállapítását sem foglalta magában.

- 6 A K keresetet indított a Bundesfinanzgericht (szövetségi pénzügyi bíróság, Ausztria) – a kérdést előterjesztő bíróság – előtt a Finanzamt (adóhivatal, Ausztria) 2008–2014-es évekre vonatkozó adómegállapító határozatai ellen, amelyek forgalmi adót állapítottak meg vele szemben az említett szolgáltatások tekintetében.

Az alapeljárásban részt vevő felek alapvető érvei

- 7 Az **adóhatóság** álláspontja szerint a Bíróság befektetési alapok adómentes kezelésére vonatkozó ítéleteiből az következik, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt szolgáltatások mindenképpen adómentesek lehetnek, ha azokat maga a befektetési alapkezelő társaság nyújtja. Ebben az esetben e szolgáltatások mindenképpen jellemzőek a befektetési alapokra. Ha azonban e szolgáltatásokat egy harmadik személy alapkezelő nyújtja, meg kell vizsgálni, hogy a szolgáltatások ellátják-e a befektetési alap kezelésének jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat, és átfogóan értékelve önálló egységet alkotnak-e. Ehhez például a Bíróság GfBk ítélete szerint az szükséges, hogy a kiszervezett kezelési szolgáltatás szoros kapcsolatban álljon az alap szűk értelemben vett vagytonkezelésével (a portfóliókezeléssel). A befektetési alapkezelő társaságra speciálisan jellemző tevékenység ugyanis az említett ítélet szerint a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetéséből áll. Az adóügyi szempontból releváns értékeknek a befektetők adójogi kötelezettségeinek teljesítése céljából történő megállapítása önmagában nem jellemző egy befektetési alap kezelésére. E tekintetben sokkal inkább adótanácsadók és könyvvizsgálók, valamint ezekhez hasonló szakmai csoportok adott szakmára jellemző szolgáltatásairól van szó.
- 8 Az adóügyi szempontból releváns értékeknek az adókimutatás és az adatgyűjtő szervnek megküldendő bejelentés elkészítése érdekében történő megállapítása esetében csupán a bejelentési kötelezettségnek a befektetési alapkezelő társaság adóügyi képviselője általi teljesítéséhez szükséges adózási célú előzetes szolgáltatásról van szó. Az ilyen jellegű szolgáltatások nem jellemzőek a befektetési alapok kezelésére, és az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt szolgáltatások lényeges részét sem képezik. Ezenfelül az adóügyi szempontból releváns értékek bejelentéséhez szükséges előzetes szolgáltatások harmadik személy általi nyújtása átfogóan értékelve önálló kezelési tevékenységnek sem minősül. A szükséges önállóság csak akkor áll fenn, ha – a II. mellékletben felsorolt – lényeges alapvető kezelési feladatokat szerveznek ki, és e szolgáltatások összességükben önállóak és a befektetési alap kezelése szempontjából jellemzőek és lényegesek. Az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt tevékenységek egyikének megjelölése önmagában nem elegendő. A K szolgáltatásaiért fizetett díjazás csekély összege is amelletl szól, hogy pusztán alárendelt szolgáltatásokról van szó.

- 9 A K véleménye szerint ezzel szemben az következik a GfBk ítélet 22. pontjából és a Fiscale Eenheid ítélet 77. pontjából, hogy az alapvető portfóliókezelés mellett az ahhoz tartozó kezelési szolgáltatások (különösen az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsoroltak) szintén a befektetési alap kezelésére jellemző szolgáltatások. Semmiképpen nem kell minden esetben a kezelési szolgáltatások összességét kiszervezni. Ellenkezőleg, egyes szolgáltatások is kiszervezhetők az adómentesség igénybevétele mellett, amennyiben e szolgáltatások szoros kapcsolatban állnak a befektetési alapkezelő társaság egyik saját jellemző tevékenységével. Mivel a II. mellékletben felsorolt szolgáltatások a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint jellemzőek a befektetési alapok kezelésére, az ilyen tevékenységekkel szoros kapcsolatban álló szolgáltatásoknak is mentesíthetőnek kell lenniük az adó alól.
- 10 Olyan tevékenység kiszervezése esetén, amelyet a befektetési alapkezelő társaságnak egyébként a hatályos jogi szabályozás alapján magának kellene elvégeznie, szoros kapcsolat áll fenn egy, a befektetési alapok kezelésére jellemző szolgáltatással. A jelen ügyben szóban forgó, az adóügyi szempontból releváns értékek befektetők adóztatása céljából történő különös megállapítására irányuló szolgáltatásokra emellett csak a befektetési alapokkal kapcsolatban van szükség, mire tekintettel mindenképpen a befektetési alapokra jellemző és lényeges szolgáltatásokról van szó. A befektetési alapkezelő társaság tevékenységének ellenőrzését és felügyeletét szolgáló és kötelezően egy letétkezelőre (letétkezelő bank) bízandó szolgáltatásokhoz hasonló szolgáltatásokat a befektetési alapkezelő társaság egyáltalán nem nyújthatja saját maga, és azok ezért egyáltalán nem lehetnek jellemzőek annak tevékenységére. A Bíróság ezért Abbey National ítéletében megállapította, hogy az ilyen jellegű szolgáltatások esetében a 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontja szerinti adómentesség sem alkalmazható.
- 11 Azzal az adóhatóság által általánosan képviselt állásponttal szemben, hogy az adóügyi szempontból releváns értékek adóügyi képviselő általi megállapítása és bejelentése egy adótanácsadó, illetve könyvvizsgáló adott szakmára jellemző szolgáltatásának minősül, a K arra hivatkozik, hogy egyrészt számos olyan befektetési alapkezelő társaság létezik, amely saját felelősségére maga látja el az adóügyi képviselő feladatait. Másrészt több olyan hitelintézet is létezik, amely adóügyi képviselői funkciót lát el nem saját maga által kezelt befektetési alapok vonatkozásában.
- 12 Az „átfogóan értékelve önálló egység alkotásának” kritériumát illetően sem kell a kezelési tevékenység csaknem egészét kiszervezni, hanem elegendő, ha a kiszervezett tevékenység esetében egy körülhatárolható kezelési tevékenységről van szó. E kritérium mindenképpen teljesül az adóügyi bánásmód befektetési jegyenként történő meghatározása és az adóügyi szempontból releváns, bejelentendő értékek megállapítása útján. Ennek során az alapok szintjén elkészítendő eredménykimutatásból, illetve az alapok könyveléséből veszik át ugyan az értékeket, ezeket azonban különleges szaktudás alkalmazásával többszörösen át kell alakítani jövedelemadózási szempontból. A GfBk ítéletből az

következik, hogy az adatgyűjtő szervnek történő bejelentésnek a befektetési alapkezelő társaság általi formális elvégzése nem zárja ki az adómentességet, mivel a GfBk ügyben a befektetési alapkezelő társaság szintén megőrizte végső döntési jogkörét.

- 13 Lényeges kezelési szolgáltatás fennállásához elegendő, ha a szolgáltatás meghatározó és jellemző a kollektív befektetések megfelelő kezelése szempontjából, valamint némi jelentőséggel bír e tekintetben. Az adómentesség végeredményben alkalmazandó a kiszervezett tevékenységre, ha az egy főszabály szerint a befektetési alapkezelő társaság által nyújtandó szolgáltatással szoros kapcsolatban álló kezelési tevékenységet helyettesít, és ha a nyújtott szolgáltatás körülhatárolható, nem csupán lényegtelen kezelési tevékenységet képez.
- 14 Mivel a befektetési alapkezelő társaság a befektetési alapokról szóló törvény rendelkezései alapján köteles a befektető rendelkezésére bocsátani az adójogi kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges minden információt, és e célból az adókimutatást és az adóügyi szempontból releváns értékekre vonatkozó bejelentést is el kell készítenie, és gondoskodnia kell ezek közzétételéről, e tekintetben mindenképpen a befektetési alap kezelésére speciálisan jellemző tevékenységről van szó. Ezt az is alátámasztja, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. melléklete az „igazgatás [helyesen: adminisztráció]” körében sorolja fel az adóbevallások elkészítését. Az „adóbevallások” fogalma nemcsak formális adóbevallások elkészítését jelenti, hanem az adójogi kötelezettségek teljesítéséhez szükséges minden egyéb tevékenységet is. A K-hoz kiszervezett szolgáltatásért fizetett díjazásnak az adóhatóság véleménye szerint csekély összege a K és a megbízó befektetési alapkezelő társaság közötti egyéb szolgáltatásnyújtási viszonyokkal kialakított különböző szinergiákon alapul.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 15 A Bíróság már többször foglalkozott a 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének g) pontjában foglalt, a tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelésére vonatkozó adómentességgel kapcsolatos rendelkezés értelmezésével, és megállapította, hogy egy harmadik személy alapkezelőre bízott kezelési szolgáltatásokra is kiterjedhet az adómentesség, ha e szolgáltatások ellátják a befektetési alapok kezelésének jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat, és átfogóan értékelve önálló egységet alkotnak (lásd a fent hivatkozott ítéleteket). A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint azonban e kritériumoknak a folyamatban lévő közigazgatási bírósági eljárás felei által képviselt eltérő értelmezésére és az ellentmondásos célkitűzésekre – a cél egyrészt a tág alkalmazási kör, hogy a kisbefektetők is széles körben tudják pénzüket befektetési alapokon keresztül forgalmiadó-mentesen értékpapírba fektetni, másrészt az említett adómentesség leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, mivel az kivételt jelent – tekintettel továbbra is megalapozott kétségek állnak fenn a „befektetési alapok kezelése” fogalmának uniós joggal összhangban álló értelmezését illetően. A szóban forgó kérdések különösen azért merülnek fel,

mert a kiszervezett szolgáltatások nem állnak szoros kapcsolatban a portfóliókezelési fő tevékenységgel, amely a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke közvetlen befektetéséből áll. A jelen ügyben sokkal inkább a befektető jogszabályokkal összhangban álló jövedelemadóztatását szolgáló, az adóra és a befektetési alapokra vonatkozó különös jogszabályi rendelkezéseken alapuló, tisztán adminisztratív tevékenységekről van szó, amelyek adott esetben az adómentesség alkalmazhatóságához kellően szoros kapcsolatban állnak az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt adminisztratív tevékenységekkel. Ezenfelül kérdésesnek tűnik, hogy a K által nyújtott szolgáltatási elem rendelkezik-e a szükséges önállósággal.

- 16 Az adómentességgel kapcsolatos rendelkezés értelmezés során figyelembe veendő célja, hogy befektetési szervezetek segítségével megkönnyítse a kisbefektetők számára az értékpapírok vásárlását. A befektetési alapban fennálló részesedésnek és a vagyonfelhalmozási eszközökbe történő közvetlen befektetésnek a forgalmi adó szempontjából semlegesnek kell lennie (a Bíróság Abbey National ítélete, 62. pont). A befektetési alapok kezelésére speciálisan jellemző szolgáltatások esetében ezért az akaratlan drágulások elkerülése érdekében főszabály szerint lehetségesnek kell lennie az adómentes kiszervezésnek. Így a Bíróság is megállapítja a GfBk ítéletben (31. pont), hogy az a vállalkozó, aki az adómentes, a kezeléshez közel álló szolgáltatást saját személyzettel nyújtja, nem kerülhet előnyösebb helyzetbe azon vállalkozóhoz képest, aki e szolgáltatásokat kiszervezte. Kérdések merülnek azonban fel amiatt, hogy a Bíróság ítélezési gyakorlata szerint az adómentességgel kapcsolatos rendelkezéseket kivételként főszabály szerint szigorúan kell értelmezni, és a Bíróságnak az adómentességet alkalmasint korlátozó kritériumai (a szolgáltatás jellegzetessége, lényegessége és szükséges önállósága) ezért ellentétben állhatnak az adómentesség figyelembe veendő célkitűzésével.
- 17 A Bíróság fent hivatkozott SDC ítélete, CSC ítélete, Bookit ítélete, DPAS ítélete és Cardpoint ítélete az adott ügyekben alkalmazandó, a héarendszerről szóló irányelvben konkrétan felsorolt, adómentes pénzügyi szolgáltatásokra, például fizetésre és átutalásra vonatkozó ügyletekre vagy bizonyos értékpapírügyletekre vonatkoztak. A jelen eljárásban viszont a lényegesen tágabban körülírt „a tagállamok által meghatározott befektetési alapok kezelése” szolgáltatásra vonatkozó adómentesség alkalmazhatósága vitatott. A Bíróság ezzel kapcsolatban megállapítja például (lásd: SDC ítélet, 66. pont), hogy az átutalásra vonatkozó ügyletre jellemző szolgáltatás esetében követelmény, hogy a szolgáltatás pénzmozgással járjon, és változást eredményezzen a jogi és pénzügyi helyzetben. A Bíróságnak a konkrét pénzügyi szolgáltatások jellegzetességével kapcsolatos megállapításai ezért nem vonatkoztathatók minden további nélkül a „befektetési alapok kezelésének” tágabb fogalmára olyan értelemben, hogy ebben az esetben csak egy olyan szolgáltatás lehet jellemző, amely közvetlenül az alap pénzügyi helyzetére (szűk értelemben vett portfóliókezelés) gyakorol hatást. A Fiscale Eenheid ítélet (72., 73. és 77. pont) szerint a portfóliókezelési ügyleteken túlmenően speciálisan a kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) jellemző feladatok a kollektív befektetési vállalkozásoknak az adminisztrálására vonatkozó,

az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében (nem kimerítően) felsoroltakhoz hasonló tevékenységek. Mivel Abbey National ítéletében a Bíróság kifejezetten nem értett egyet a Bizottság és az Egyesült Királyság azon álláspontjával, hogy a „befektetési alap kezelésének” fogalmát szigorúan kell értelmezni, egy befektetési alap kezelése főszabály szerint nem korlátozódik a szűk értelemben vett portfóliókezelésre. A Bíróság által a konkrétan felsorolt, adómentes pénzügyi szolgáltatások jellegzetességével kapcsolatban e tekintetben tett megállapítások ezért nem vonatkoztathatók a befektetési alapok kezelésére. Ebben az esetben éppen nemcsak „a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke befektetése” élvez adómentességet, hanem főszabály szerint egy „befektetési alap kezelése”. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint azonban a kiszervezett szolgáltatás adómentességével kapcsolatos általános megállapításokat illetően figyelembe lehet venni a hivatkozott ítéleteket. Kérdéses marad, hogy jellemző és lényeges-e a befektetési alap kezelése szempontjából az adóköteles jövedelemnek a befektető megfelelő adóztatását szolgáló befektető- és befektetési alap-specifikus megállapítása, és hogy e tevékenység rendelkezik-e a szükséges önállósággal.

Értékelés a célkitűzés alapján

- 18 Az Abbey National ügy tárgyát egyrészt egy letétkezelőnek a jogszabályi rendelkezések és az alap szabályzata betartásának biztosítására irányuló szolgáltatásai, másrészt pedig egy harmadik személy alapkezelő különböző adminisztratív és számviteli szolgáltatásai képezték (az utóbbival kapcsolatban lásd lent a szoros kapcsolat alapján történő értékelést).
- 19 Az alappal kapcsolatos jogszabályi és szerződéses rendelkezések betartására irányuló szolgáltatásokat illetően a Bíróság megállapította, hogy ezek nem jellemzőek egy befektetési alap kezelésére. A Bíróság ezt azzal indokolta, hogy a szóban forgó szolgáltatások célja nem portfólióknak a jegyzők által a befektetési jegyek vásárlásával biztosított tőke felhasználásával történő kialakítása és kezelése. E szolgáltatások célja sokkal inkább annak biztosítása, hogy a kollektív befektetési vállalkozások kezelése a jogszabályoknak megfelelően történjen. E szolgáltatások tehát nem e vállalkozások kezelésének körébe, hanem azok tevékenységeinek ellenőrzése és felügyelete körébe tartoznak.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bíróság nem azt veszi alapul, hogy egy kezelési szolgáltatás jogszabályon vagy szerződésen alapuló kiszervezéséről van-e szó, hanem kizárólag a tevékenység célkitűzéséből indul ki. Míg a letétkezelő bank befektetők védelmét szolgáló ellenőrzési tevékenységeinek célja a jogszabályokkal összhangban álló kezelés, addig a befektetési alapkezelő társaságra speciálisan jellemző tevékenység célja, hogy megkönnyítse a kisbefektetők számára tőkéjük értékpapírokba történő befektetését és a kialakított portfóliók kezelését. E tevékenység adómentességének célja, hogy a befektetők által ezért fizetett ellenértéket ugyanúgy ne terhelje héa, mint az értékpapírok közvetlen vásárlását és kezelését.

- 21 A Bíróság a Fiscale Eenheid ítéletben (77. és 78. pont) is a célt veszi alapul. A jelen ügyre alkalmazva ez az alábbi következménnyel járhat: a befektetők jövedelmének jogszabályokkal összhangban álló adóztatását szolgáló adminisztrációs és számviteli feladatok nem jellemzőek a befektetési alap kezelésére, hanem különböző jövedelemszerzések esetében különböző jogszabályi keretfeltételekkel merülnek fel. Legfeljebb azt kell figyelembe venni, hogy a jelen helyzetben a befektetési alapokra vonatkozó rendkívül különleges jogszabályi rendelkezések alkalmazandók az alapokból származó jövedelem adóztatására.
- 22 Az, hogy a Bíróság a befektetési alap kezelésére vonatkozó jogszabályok betartásának ellenőrzését annak nem speciálisan jellemző célkitűzése miatt a befektetési alap kezelésére nem jellemzőnek tekinti, olyan tevékenységekre is vonatkozhat, amelyek célja jogalapjuk szerint a befektetők jogszabályokkal összhangban álló adóztatása. Ezért felmerül a kérdés, hogy jellemző-e a befektetési alap kezelésére a befektetők jövedelmének jogszabályokkal összhangban álló adóztatására irányuló tevékenység.

Értékelés a szoros kapcsolat alapján

- 23 Az Abbey National ítélet tárgyát emellett egy harmadik személy alapkezelő különböző adminisztratív és számviteli szolgáltatásai képezték. Az Egyesült Királyság kormánya és a Bizottság amellet érvelt, hogy a rendelkezést szigorúan kell értelmezni olyan formában, hogy csak a portfóliókezeléssel szoros kapcsolatban álló és ezért a befektetési alapok eszközeinek és forrásainak állományára közvetlen kihatással lévő kezelési szolgáltatások lehetnek adómentesek (a kezelési szolgáltatás fogalmának megszorító értelmezése).
- 24 A Bíróság nem értett egyet ezzel az állásponttal: az ÁÉKBV-irányelv II. melléklete szerinti adminisztratív szolgáltatások az önmagában vett portfóliókezelésen túlmenően szintén adómentesek lehetnek, mivel jellemzőek az ÁÉKBV tevékenységére (Abbey National ítélet, 64. pont). E tevékenység ugyanis a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetéséből áll. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint mindazonáltal azt a következtetést kell levonni a Bíróság által a 70. pontban megfogalmazott korlátozásból, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt szolgáltatások mindenképpen jellemzőek a befektetési alap kezelésére, és adómentesek is egyben, ha azokat maga a befektetési alapkezelő társaság nyújtja. Ha azonban e szolgáltatásokat harmadik személy alapkezelő nyújtja, azok a 70. pont alapján csak akkor minősülhetnek adómentes szolgáltatásnak, ha általában véve önálló egységet alkotnak, és a befektetési alap kezelésére jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat látnak el (így a GfBk ítélet 21. pontja is). A nemzeti bíróságnak kell megállapítania, hogy teljesül-e ez a feltétel (73. pont). A Bíróság ezt nem zárja ki, de nem is állapítja meg, ezért az Abbey National ítélet alapján nem válaszolható meg a kérdés, hogy a jelen esetben nyújtott széles körű kezelési szolgáltatások jellemzőek-e a befektetési alapok kezelésére.

- 25 Ezzel kapcsolatban adott esetben további következtetések vonhatók le a GfBk ítéletből. Az ítélet 23. pontjában a Bíróság megállapította, hogy adómentes tevékenységről van szó, ha az szoros kapcsolatban áll magával a befektetési alapkezelő társaság tevékenységével, oly módon, hogy ellátja a befektetési alap jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat. Ha e megállapításokat követően még mindig elképzelhető, hogy a befektetési jegy tulajdonosa jövedelmének megállapítása szintén a befektetési alapra eredendően jellemző szolgáltatásnak minősül, ezen elképzelést adott esetben újra kell értékelni a következő 24. pont alapján. A Bíróság e pontban megállapította, hogy a befektetési alapkezelő társaságnak nyújtott, értékpapírok vételére és eladására vonatkozó javaslatok adására irányuló szolgáltatások szoros kapcsolatban állnak annak tevékenységével, amely a befektetőktől nyilvánosan bevont tőke átruházható értékpapírokba történő befektetéséből áll.
- 26 A 22. pontban szintén jellemzőként említett – az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt – adminisztratív tevékenységeket a Bíróság itt már nem említi. Ennek az lehet az oka, hogy a GfBk ügy tárgyát éppen a szűk értelemben vett portfóliókezeléssel szoros kapcsolatban álló tanácsadási szolgáltatás képezte, és a Bíróság ezért csak ezzel kapcsolatban fejtette ki álláspontját. Mindazonáltal különösen a főtanácsnoknak a Bíróság által kifejezetten hivatkozott megállapításai mellett szólnak, hogy főszabály szerint csak az önmagában vett portfóliókezelés, valamint az azzal szoros kapcsolatban álló, a befektetési alapok kezelésére jellemző, ezt más gazdasági tevékenységektől megkülönböztető kezelési szolgáltatások jellemzőek. Az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt kezelési szolgáltatások nem mindegyike eleve jellemző tehát, hanem a harmadik személy alapkezelőhöz történő kiszervezés esetén a kezelési szolgáltatásnak emellett szoros kapcsolatban is kell állnia a szűk értelemben vett portfóliókezeléssel (módosított megszorító megközelítés).
- 27 Ez a módosított megszorító megközelítés a Bíróság azon többször megismételt megállapításával is összhangban áll, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt tevékenységek mindenképpen jellemzőek a befektetési alapkezelő társaság kezelésére, ha azokat maga a befektetési alapkezelő társaság nyújtja. Ha azonban e szolgáltatásokat harmadik személy alapkezelő nyújtja, azoknak átfogóan értékelve önálló egységet kell alkotniuk, és a befektetési alapok kezelése jellemző és annak lényegéhez tartozó tényezőknek kell minősülniük ahhoz, hogy adómentesek legyenek.
- 28 A Bíróság azon megállapításából, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt és kiszervezett szolgáltatás jellegzetességének megállapításához meg kell vizsgálni a felelősséget és az értékelendő szolgáltatás célkitűzését, adott esetben az a következtetés vonható le, hogy nem fogadható el az olyan körkörös érvelés, amely szerint az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt szolgáltatások kiszervezésük esetén is mindenképpen jellemzőek a befektetési alapok kezelésére, és e szolgáltatások ezért jellemző célt szolgálnak, és a felelősség is fennáll egy jellemző tevékenységet illetően. E körkörös érvelés elfogadása esetén értelmét veszítené a Bíróság azon megállapítása, hogy egy ilyen jellegű szolgáltatás

harmadik személyhez történő kiszervezése esetén csak akkor alkalmazható az adómentesség, ha e szolgáltatás jellemző, lényeges és kellően önálló. Más mércék alapján kell tehát értékelni, hogy az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt szolgáltatás jellemző-e a befektetési alap kezelésére, ha e szolgáltatást harmadik személy alapkezelő nyújtja. A Bíróság által a GfBk ítéletben tett megállapítások alapján nyilvánvaló, hogy ez a portfóliókezelési fő tevékenységgel való szoros kapcsolat fennállása lehet.

- 29 E megközelítés azonban adott esetben újfent ellentétes a fent ismertetett tág megközelítéssel. A fenti megállapítások, amelyek szerint a Bíróság nem értett egyet a Bizottság és az Egyesült Királyság ezen álláspontjával, valamint ezen álláspont határozott elutasítása (ATP PensionService ítélet, 69. pont) azon megszorító megközelítés ellen szól, hogy valamely tevékenység csak akkor jellemző a befektetési alapok kezelésére, ha a befektetési alapkezelő társaság fő tevékenységét érinti, és ezáltal hatással van az alap pénzügyi helyzetére. Már csak a módosított megszorító megközelítés marad, amely szerint az ÁÉKBV-irányelv II. mellékletében felsorolt kezelési szolgáltatás akkor jellemző, ha – bár nem módosítja az alap pénzügyi helyzetét – szoros kapcsolatban áll az alap pénzügyi helyzetét meghatározó portfóliókezeléssel. Ha ez utóbbi – a GfBk ítéletben kifejezésre jutó – álláspont helytálló, akkor a jelen ügyben szóban forgó szolgáltatások nem lehetnek adómentesek a befektetési alapkezelő társaság fő tevékenységével fennálló szoros kapcsolat hiányában.

A felelősség kérdése

- 30 A felelősség releváns voltával kapcsolatban a Bíróság a következőket fejtette ki Bookit ítéletének 40. pontjában (második és harmadik mondat) és DPAS ítéletének 36. pontjában: e tekintetben a héairányelv szerinti adómentes szolgáltatást meg kell különböztetni a pusztán dologi vagy technikai jellegű szolgáltatásnyújtástól. E célból különösen a szolgáltatást nyújtó személy felelősségét, pontosabban pedig azt a kérdést kell tisztázni, hogy e felelősség csak technikai szempontokat érint-e, vagy kiterjed az ügyleteket meghatározó jellemző és lényegi funkciókra is.
- 31 Ha az adóügyi szempontból releváns értékeknek a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján történő, a befektetők adóztatásának biztosítását szolgáló megállapítása jellemző és lényeges a befektetési alap kezelése szempontjából, a K felelőssége is fennáll e jellemző és lényegi funkciókat illetően.
- 32 Ha a szóban forgó értékek téves megállapítása hátrányos következményekkel jár a befektetőre nézve, a befektetővel szemben elsősorban a befektetési alapkezelő társaság tartozik kártérítési felelősséggel. E társaság viszont az általános polgári jogi elvek alapján megtérítést követelhet a K-tól. Ez azonban nem tisztázza azt a kérdést, hogy ez a felelősség kiterjed-e a befektetési alapkezelő társaság ügyleteit meghatározó jellemző és lényegi funkciókra is. Ha csak a szűk értelemben vett portfóliókezelési szolgáltatások vagy csak az önmagában és szűk értelemben vett portfóliókezeléssel szoros kapcsolatban álló kezelési szolgáltatások jellemzőek,

akkor a K-t nem terheli ezzel kapcsolatos felelősség a jelen ügyben értékelendő tevékenységgel összefüggésben.

A szükséges önállóságról

- 33 A GfBk ítélet 27. és azt követő pontja alapján nem bír jelentőséggel, hogy a portfóliókezeléssel szoros kapcsolatban álló, kiszervezett kezelési szolgáltatás csupán a befektetési alapkezelő társaság végső döntésének alapját képezi-e. A Bíróság azt a kijelentést is megismételte, hogy a befektetési alapok kezelése több különálló olyan szolgáltatásra bontható fel, amely adómentes lehet. Ilyen jellegű szolgáltatások harmadik személy alapkezelőhöz történő kiszervezése esetén ez akkor van így, ha mindegyik említett szolgáltatás ellátja a befektetési alap kezelésének jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat.
- 34 A K ezért úgy véli, hogy a szükséges önállósághoz nem kell teljes szolgáltatáscsomagnak fennállnia, hanem elegendő, ha a kiszervezett kezelési szolgáltatás kellően körülhatárolható. Ez a helyzet, mivel a K a jövedelemmegállapítás egésze keretében körülhatárolhatóan minden olyan szolgáltatást nyújt, amelynek esetében a letétkezelő banktól átvett értékeket az adójogi követelményeknek megfelelően átalakítják. A K ezenkívül azt a következtetést vonja le abból a körülményből, hogy a GfBk ítélet nem említi az önállóság kritériumát, hogy a Bíróság alkalmasint feladta e kritériumot, vagy annak legalábbis már nem tulajdonít akkora jelentőséget, mint a korábbi ítéletekben.
- 35 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bíróságnak a pénzügyi szolgáltatások kiszervezésével kapcsolatos, a GfBk ítéletet követően hozott ítéletekben (Bookit ítélet, DPAS ítélet, Fiscale Eenheid ítélet, Cardpoint ítélet) tett általános kijelentéseiből egyértelműen az következik, hogy a Bíróság továbbra is fenntartja az „átfogóan értékelve önálló egység” kritériumát az adómentesség kiszervezett pénzügyi szolgáltatásra való alkalmazását illetően. A Bíróság Bookit ítéletének 38–41. pontja, DPAS ítéletének 34. pontja és Fiscale Eenheid ítéletének 71. pontja szerint a szolgáltatás funkcionális szempontjait kell alapul venni: ahhoz, hogy a befektetési alap kezelésével kapcsolatos ügyletnek legyen minősíthető, a szolgáltatásnak átfogóan értékelve önálló egységnek kell lennie, amely ellátja a befektetési alap kezelésének jellemző és annak lényegéhez tartozó funkciókat.
- 36 A kérdést előterjesztő bíróság számára mindazonáltal nem egyértelmű, hogy mekkora önállóságnak kell jellemeznie a kiszervezett kezelési szolgáltatást, illetve milyen széles körűnek kell lennie e szolgáltatásnak ahhoz, hogy átfogóan értékelve önálló egységről legyen szó. Ezért felmerül a kérdés, hogy a K által nyújtott és a tényállás keretében ismertetett, a letétkezelő banktól, illetve a befektetési alapkezelő társaságtól átvett értékeknek az adóra és a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő – ismertetett – átalakítása útján „a befektetők adóztatásának biztosítására irányuló adóügyi

feladatok átvétele” szolgáltatási elem megfelel-e az átfogóan értékelve önálló egység fennállása Bíróság által megkövetelt feltételének.

- 37 A 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdése g) pontjának értelmezésére vonatkozó kérdések, különösen a „befektetési alap kezelése” fogalmának terjedelmével kapcsolatos kérdés megválaszolása jelentőséggel bír a jelen peres eljárásban az adóügyi szempontból releváns értékek kiszervezett megállapításának adómentes vagy adóköteles kezelésével kapcsolatban hozandó döntés szempontjából. A Bundesfinanzgericht (szövetségi pénzügyi bíróság) különösen az eddig elbírált ügyekben szereplőktől eltérő és fent ismertetett tényállás miatt nem véli úgy, hogy az uniós jog értelmezése nem vet fel kétségeket a jelen ügyben. Ezenfelül az Európai Unió belüli semleges verseny miatt érdek fűződik a szóban forgó irányelvi rendelkezés értelmezésének mielőbbi tisztázásához.

MUNKADOKUMENTUM